ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အခြေအနေ

(WHO FCTC Article 8)

ဒေါက်တာကျော်ကံကောင်း
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးဌာနခွဲ
ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန

တင်ပြဆွေးနွေးမည့် အကြောင်းအရာ (၂၀၁၉-၂၀၂၀)

- မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများ ဖြစ်ပွား သေဆုံးမှု အခြေအနေ
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၏ MPOWER နည်းလမ်းများ
- ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီးအန္တရာယ်
- ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးအတွက် သင်တန်း၊ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးများ ဆောင်ရွက်ခြင်း
- နီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း
- တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ရုံပုံငွေ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မှု အခြေအနေ
- IECs၊ Guideline နှင့် Manual များ ပြုစုထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေနိုင်မှု အခြေအနေ
- ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးအတွက် (၂၀၂၁)ခုနှစ် အတွင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများ

မကူးစက်နိုင်သောရောဂါများဖြစ်ပွား သေဆုံးမှု အခြေအနေ

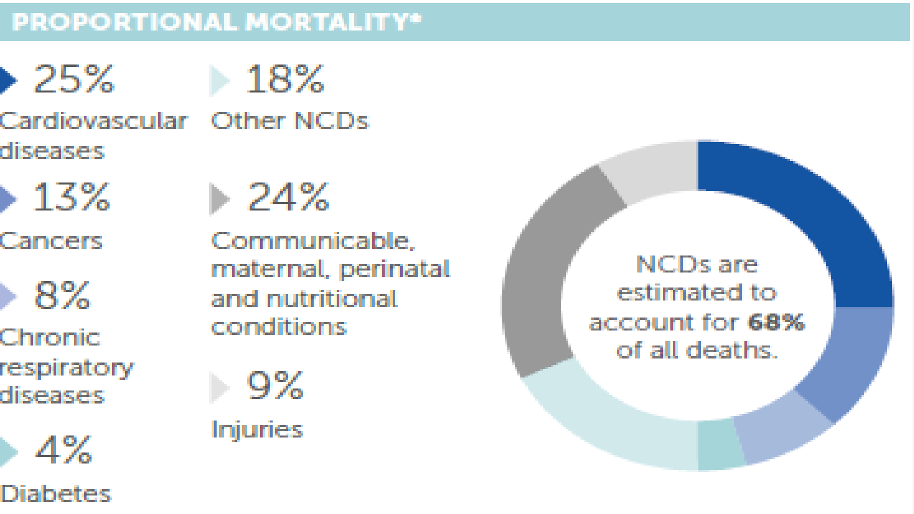

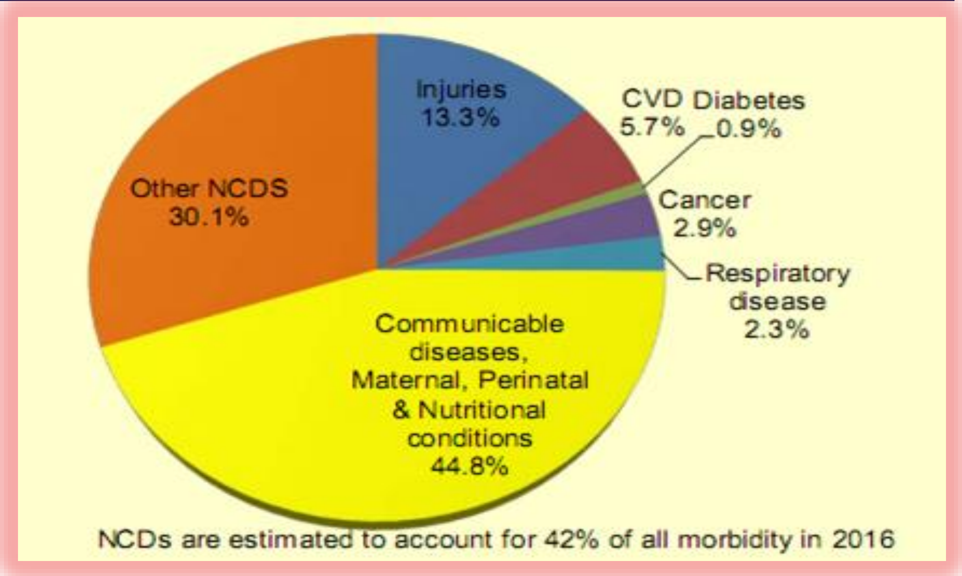

နှလုံးသွေးကြောကျဉ်းရောဂါ
ဆီးချိုသွေးချို၊ ကင်ဆာအမျိုးမျိုး
အဆုတ်ရောဂါများ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ
အခြားကူးစက်ခြင်းမရှိသည့်ရောဂါများ

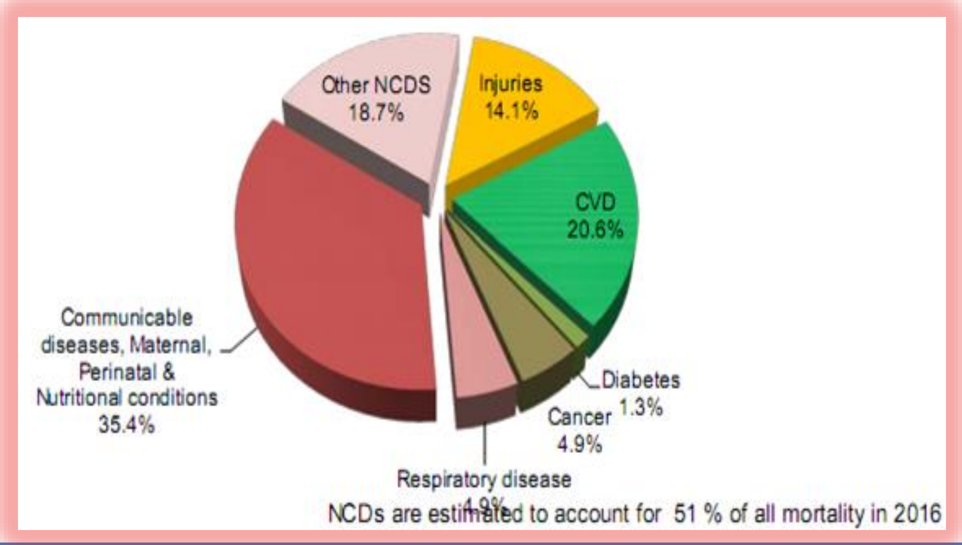

Source: Hospital Statistics Report (2014-2016)

Six Policies to Reverse the Tobacco Epidemic (MPOWER)

- A policy package adopted by WHO SEARO at 61st session of the Regional Committee
- For effective implementation of the WHO FCTC
- Mainly concerned with demand reduction

- **M**onitor tobacco use and prevention policies
- **P**rotect people from tobacco smoke
- **O**ffer help to quit tobacco
- **W**arn about the dangers of tobacco
- **E**nforce bans on tobacco advertising, promotion and sponsorship
- **R**aise taxes on tobacco

mpower

ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီးအန္တရာယ်

ဆေးလိပ်/ဆေးရွက်ကြီးကြောင့် နှစ်စဉ်
လူ(၈)သန်း ကျော် သေဆုံးနေပါသည်။
လူ(၁)သန်းသည်
တစ်ဆင့်ခံ ဆေးလိပ်ငွေ့ကို ရှူရှိုက်ရ၍ သေဆုံး
ရခြင်းဖြစ်သည်။

How many death due to tobacco use in Myanmar?

64,00 death/year
175 death/day

Tobacco Use in Myanmar

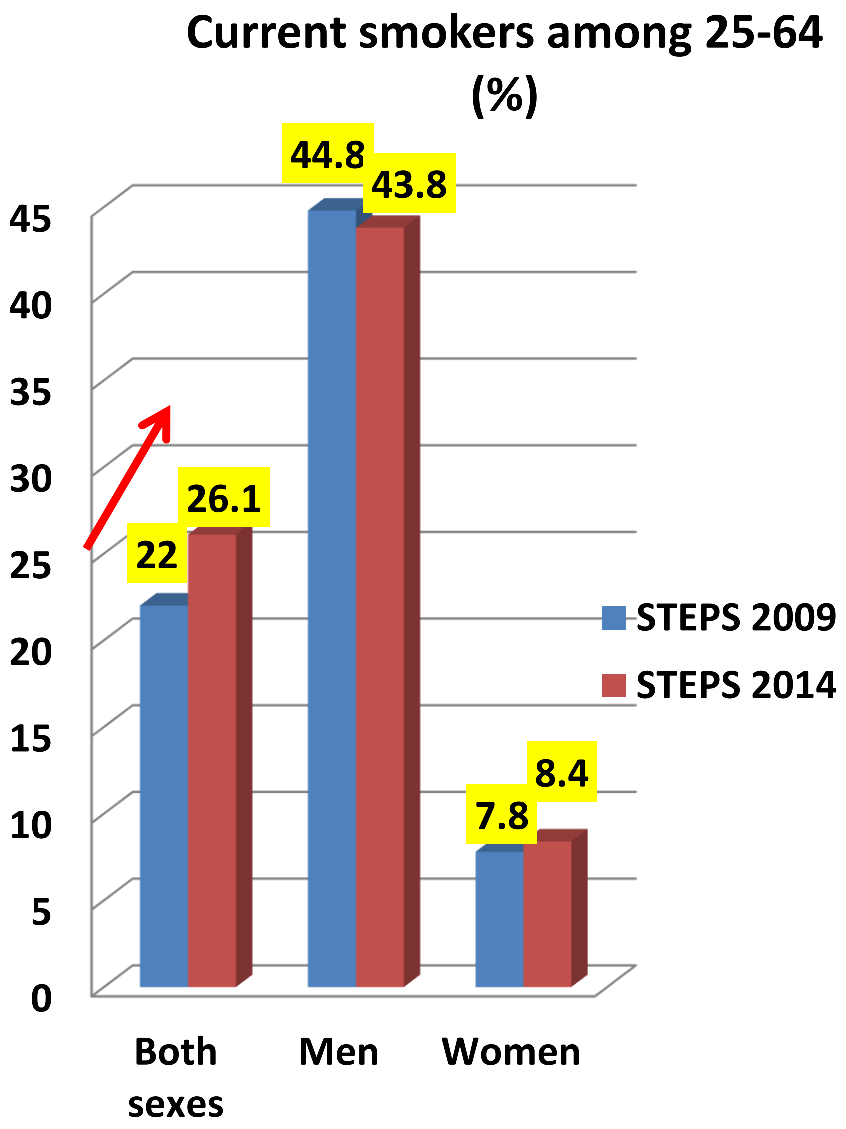

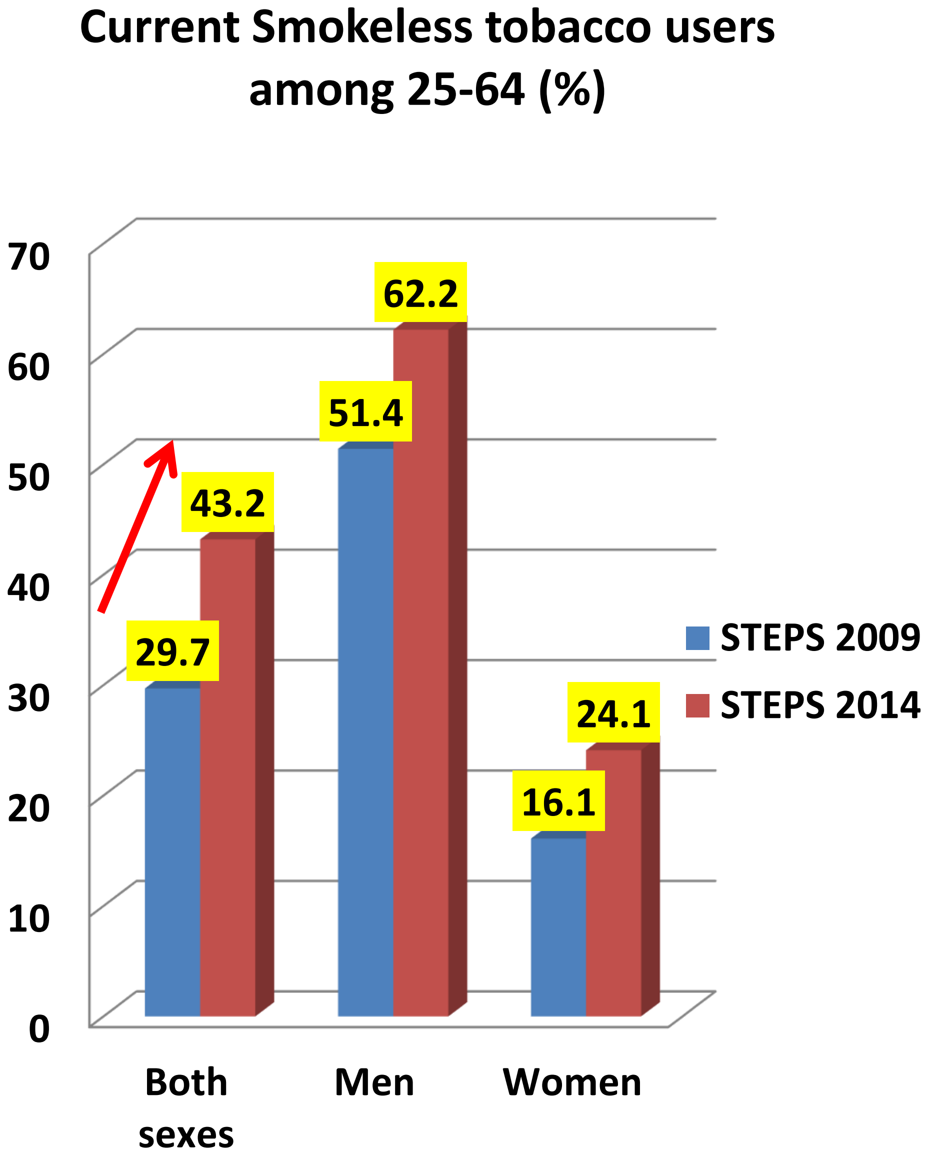

Tobacco Use in Myanmar

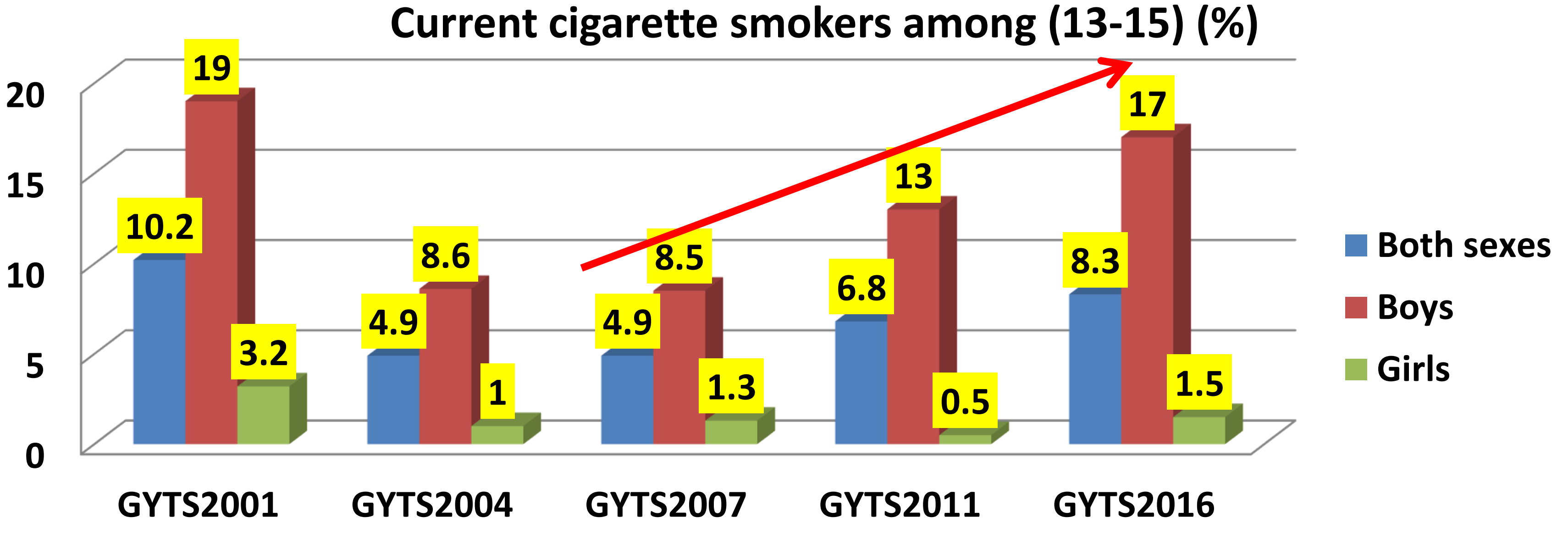

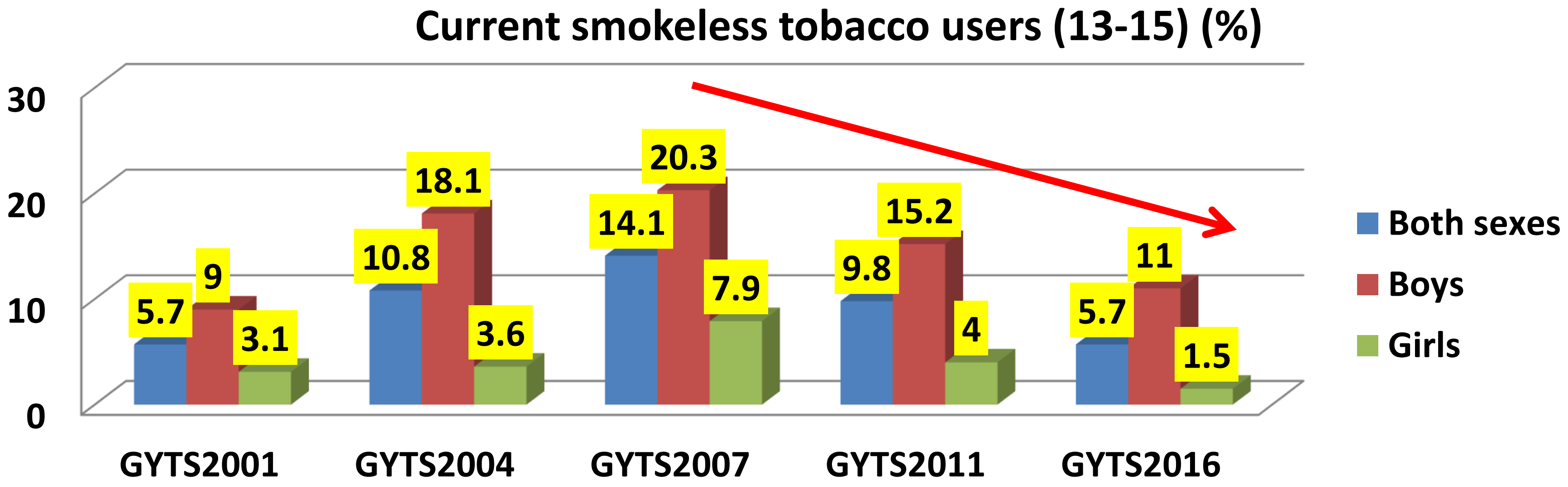

Second Hand Smoke Exposure

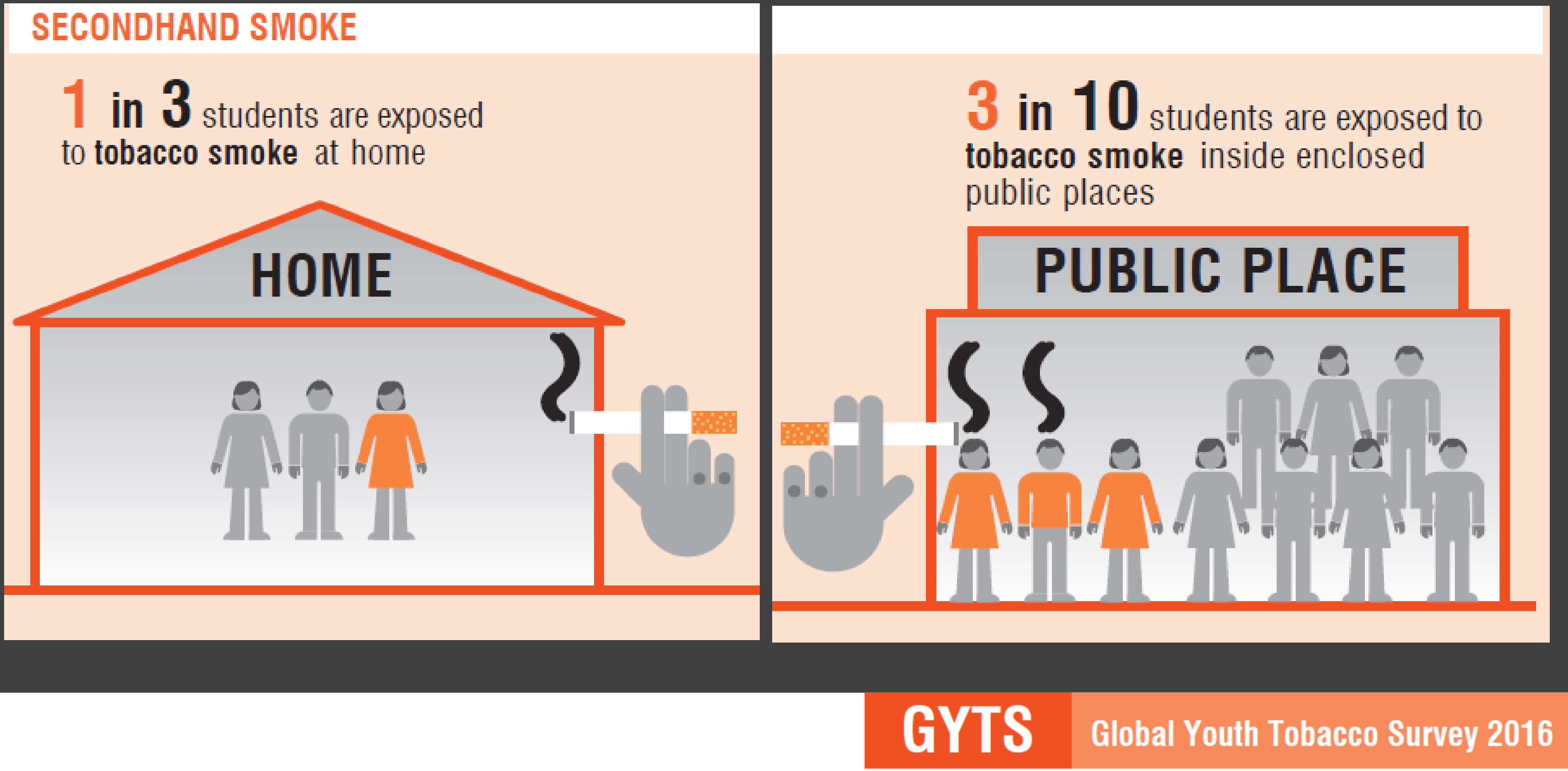

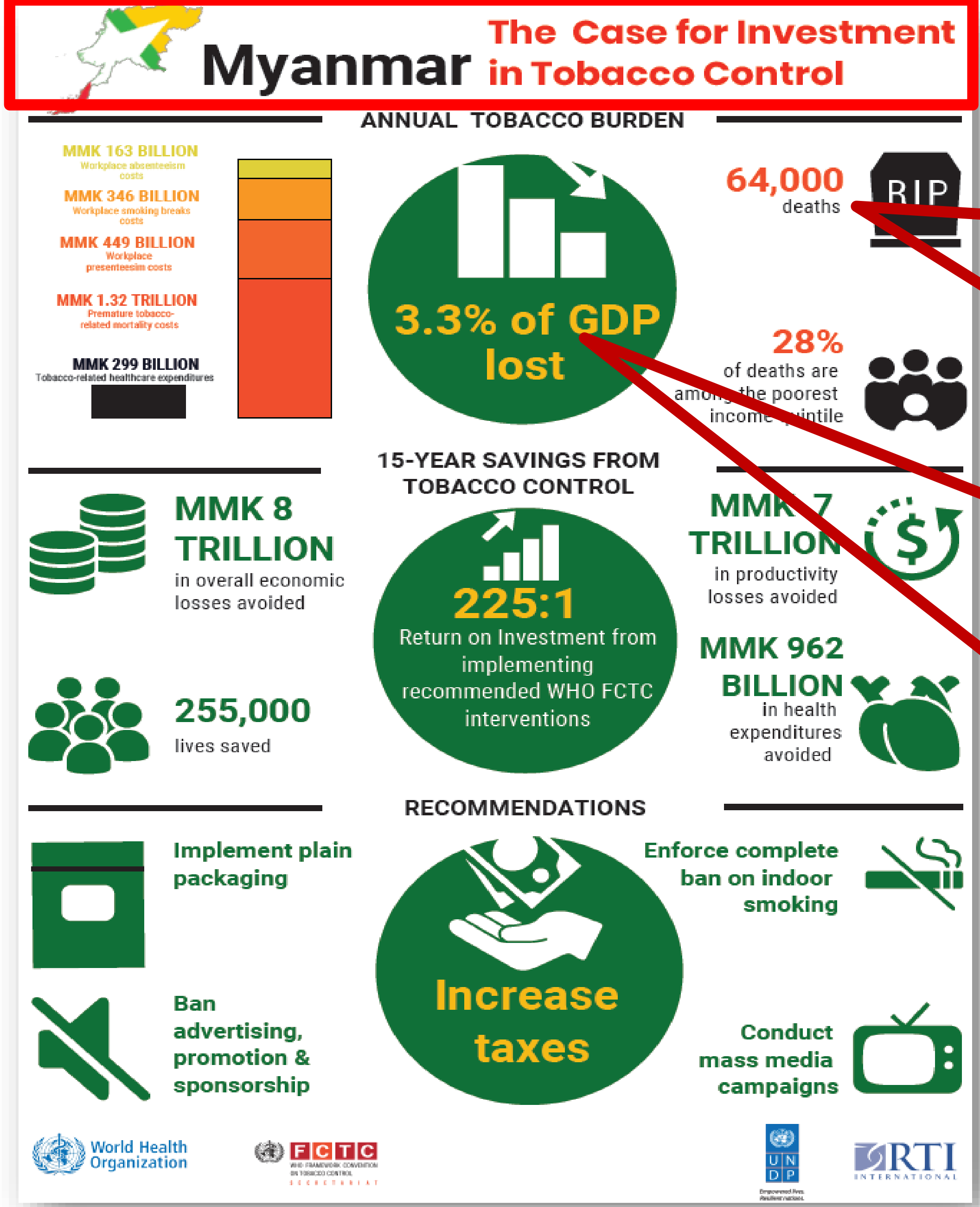

Data Source: 2016 Global Burden of Disease Study. Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME). (2016). Global Burden of Disease Results Tool. http://ghdx.healthdata.org

သင်တန်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

- ဆေးလိပ်နှင့်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်း သောက်သုံးမှုထိန်းချုပ်ရေးလုပ်ငန်း အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်နိုင်ရေးနှင့် ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်နယ်မြေများ ထူထောင်ရေးအတွက် central Level သင်တန်းဆောင်ရွက်ခြင်း (၂၀၁၉၊ အောက်တိုဘာ)

Photos from Central Training

သင်တန်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် အသိပေးရှင်းလင်းခြင်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးများသို့ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြို့နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးများ၊ ဆက်စပ်ဌာနဆိုင်ရာများ မှတာဝန်ရှိသူများကို ဖိတ်ကြားဆောင်ရွက်ခြင်း **(၂၀၁၉ နိုဝင်ဘာမှ ဒီဇင်ဘာလ အတွင်း)**

Photos from States and Regions

နီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

- **ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊** အခြေခံပညာဦးစီးဌာနနှင့် အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာနမှ Focal Person များ ပါဝင်၍ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်နှင့် အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် ထိန်းချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ရန် ဗဟိုအဆင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပဆောင်ရွက်ခြင်း **(၂၀၁၉ ဒီဇင်ဘာလ)**
- တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များတွင် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း (၂၀၂၀) – **Challenges due to Covid19**

နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

- ပြည်ထောင်စုနယ်မြေတွင် ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်း သောက်သုံးမှု ထိန်းချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်ခြင်း အခမ်းအနား **(၂၀၂၀ ဖေဖော်ဝါရီ)**
- နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် (၅၉/၂၀၁၉) ထုတ်ပြန်ကြေငြာခြင်း **(၂၀၁၉ ဒီဇင်ဘာလ)**

Photos from Launching Ceremony

နေပြည်တော်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ

- ကနဦးသုတေသန စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း
- မြို့နယ်အဆင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း
- မြို့နယ်များတွင် ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်နေရာ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း
- ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများ၊ ဈေးများတွင် ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း

နေပြည်တော်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ

- ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ (၈) မြို့နယ်တွင် **ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များ** ပါဝင်သည့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးနှင့် အသိပေးဆွေးနွေးပွဲများ ဆောင်ရွက်ခြင်း **(၂၀၂၀ မတ်လ မှ ဩဂုတ်လ)**

နေပြည်တော်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ

- ပြည်ထောင်စုနယ်မြေအတွင်းရှိ **ဈေးကြီး (၈) ဈေး** တွင် လုပ်ငန်းရှင်များကို အမိန့်ကြော်ငြာစာနှင့် ကျန်းမာရေး အသိပညာပေးခြင်း၊ ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း **(၂၀၂၀ ဇွန်လ မှ ဩဂုတ်လ)**

နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကနဦးသုတေသနစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

- စားသောက်ဆိုင် ၂၃၆ ဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ၉၄ ဆိုင်၊ တည်းခိုခန်း ၅၅ ခု၊ ပုဂ္ဂလိက ကျောင်း ၁၁ ကျောင်း၊ ပုဂ္ဂလိက ဆေးခန်း ၁၀ ခု - **စုစုပေါင်း (၄၀၆) နေရာ**
- ဆေးလိပ်မသောက်ရ ဆိုင်းဘုတ်ရှိသည့်နေရာ - **၄၃.၆%**
- ဆေးလိပ်သောက်ရန် သီးသန့်နေရာစီစဉ်ထားသည့်နေရာ - **၂၃.၂%**
- ဆေးလိပ် တစ်လိပ်ချင်းရောင်းချသည့်ဆိုင် - **၄၂.၁%**
- ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီး ကြော်ငြာတွေ့ရှိသည့်နေရာ - **၁၇%**
- ဆိုင်ပိုင်ရှင်များမှ ၎င်းတို့ဆိုင်သည် ဥပဒေအရ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မရှိ၍ တားမြစ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း မသိသူ - **၃၉.၇%**

နေပြည်တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ကနဦးသုတေသနစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

- ဥပဒေကိုကြားဖူးသူ - **၆၆.၃%**
- ဥပဒေကို ဖတ်ဖူးသူ - **၁၉%**
- နေပြည်တော်မှ ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်ကြော်ငြာစာကို ကြားဖူးသူ - **၅၈.၁%**
- ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာကိုဖတ်ဖူးသူ - **၃၉%**
- ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မရှိသော နေရာတွင် သောက်သူကို တွေ့ရှိပါက ဆေးလိပ်မသောက်ရန် ပြောမည်ဟုဖြေကြားသူ - **၆၃.၆%**
- ဘာလုပ်ရမည်မသိဟု ဖြေကြားသူ - **၃၆.၇%**
- တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲ - စားသုံးသူများက မလိုက်နာခြင်း၊ ဆိုင်အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်ရှိသည်ဟု ထင်ခြင်း၊ ဆိုင်ပိုင်ရှင်များမှ မတားမြစ်ခြင်း

Photos from Nay Pyi Taw Smoke Free Activities

ကယားပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ချက်များ

- လွိုင်ကော်မြို့တော်တစ်ခွင် ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေး အသိပေးရှင်းလင်းခြင်း **(၂၀၁၉ စက်တင်ဘာလ)**

ကယားပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှ ဆောင်ရွက်ချက်များ

- ကယားပြည်နယ် မြို့နယ် (၇)မြို့နယ်တွင် ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေး အသိပေး ရှင်းလင်းခြင်း **(၂၀၂၀ ဇွန်လမှ ဩဂုတ်လ)**

တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ရံပုံငွေပံ့ပိုးပေးထားမှု အခြေအနေ

- တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် (၁၅) ခုရှိ ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မည့်မြို့နယ်များနှင့် ခန့်မှန်း ရံပုံငွေလိုအပ်ချက် တောင်းခံခြင်း **(၂၀၂၀ ဩဂုတ်လ)**
- တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် **(၁၂)ခု** မှ မြို့နယ်ပေါင်း **(၈၀)မြို့နယ်**
- အသိပေးရှင်းလင်းခြင်း၊ သင်တန်းပေးခြင်း၊ အသိပညာပေးပိုစတာ၊ စတစ်ကာ၊ ဗီနိုင်း အတွက် ခန့်မှန်းလိုအပ်ငွေ - **၁၅၄,၉၁၆,၉၀၀ ကျပ်**
- ၂၀၂၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအတွင်း The Union အထောက်အပံ့ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးမှု

  တိုင်းဒေသကြီး (၂)ခု၊ ပြည်နယ် (၂)ခုမှ မြို့နယ်ပေါင်း (၁၈)မြို့နယ်အတွက် ရံပုံငွေ - **၁၇,၄၁၄,၅၀၀ ကျပ်** ထောက်ပံ့၍ လိုအပ်ချက် - **၁၃၇,၅၀၂,၄၀၀ ကျပ်** လိုအပ်

IECs, Guideline နှင့် Manual များ ပြုစုထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း

- ကမ္ဘာ့ဆေးလိပ်မသောက်ရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်းများနှင့် အီးစီးကရက်အန္တရာယ် **အသိပညာပေး ဗီဒီယိုဇာတ်လမ်းတိုများ** ရိုက်ကူးထုတ်လွှင့်ခြင်း **(၂၀၂၀ မေလ)**

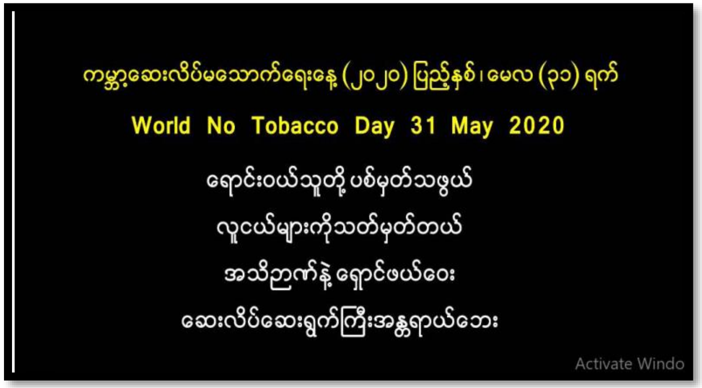

IECs, Guideline နှင့် Manual များ ပြုစုထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း

- ဆေးလိပ်နှင့်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်း သောက်သုံးမှု ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေး **စာအုပ်၊ နံရံကပ်ပိုစတာ၊ ဗွီနိုင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်နှင့် စတစ်ကာများ** ကမ္ဘာ့ဘဏ်ချေးငွေဖြင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း

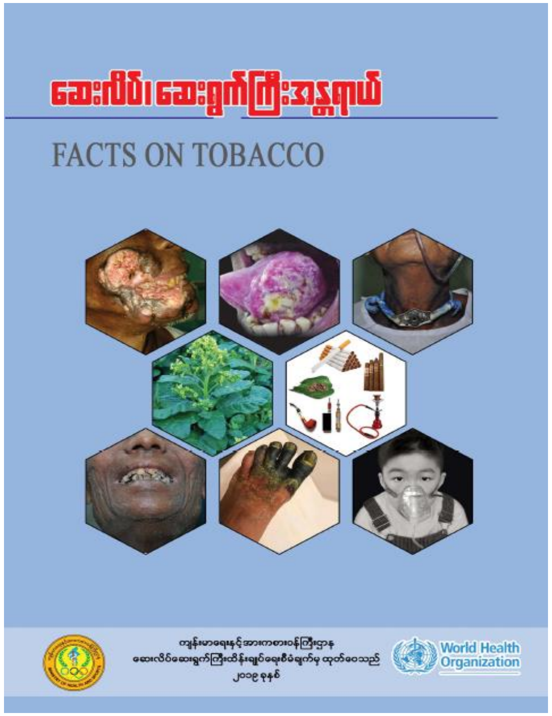

IECs, Guideline နှင့် Manual များ ပြုစုထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း

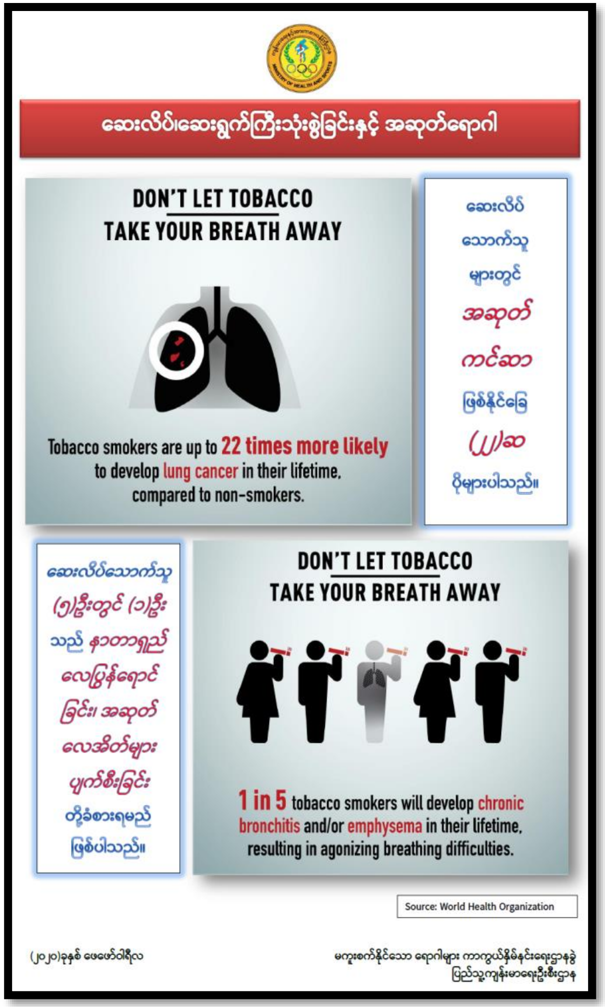

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်	မြို့နယ်	လက်ကမ်းစာစောင်	စတစ်ကာ	ပိုစတာ	ဗီနိုင်း	စာအုပ်
၁။	နေပြည်တော်	၈	၂,၁၀၀	၅၅၀	၂၀၀	၈၀	၁၀၀
၂။	ကချင်	၁၈	၄,၅၀၀	၁,၂၀၀	၄၀၀	၁၉၀	၂၅၀
၃။	ကယား	၇	၂,၀၀၀	၆၀၀	၂၀၀	၈၀	၁၀၀
၄။	ကရင်	၇	၂,၀၀၀	၆၀၀	၂၀၀	၈၀	၁၀၀
၅။	ချင်း	၉	၂,၃၀၀	၇၀၀	၂၀၀	၁၀၀	၁၂၀
၆။	စစ်ကိုင်း	၃၇	၉,၅၀၀	၂,၅၀၀	၉၀၀	၄၀၀	၅၀၀
၇။	တနင်္သာရီ	၁၀	၂,၆၀၀	၇၀၀	၂၅၀	၁၀၀	၁၅၀
၈။	ပဲခူး	၂၈	၇,၂၀၀	၁,၈၀၀	၇၀၀	၃၀၀	၄၀၀
၉။	မကွေး	၂၅	၆,၄၀၀	၁,၈၀၀	၆၀၀	၂၇၀	၃၄၀
၁၀။	မန္တလေး	၂၈	၇,၂၀၀	၁,၈၀၀	၇၀၀	၃၀၀	၄၀၀
၁၁။	မွန်	၁၀	၂,၅၀၀	၇၀၀	၂၀၀	၁၀၀	၁၅၀
၁၂။	ရခိုင်	၁၇	၄,၃၀၀	၁,၁၀၀	၄၀၀	၁၈၀	၂၀၀
၁၃။	ရန်ကုန်	၄၅	၁၁,၅၀၀	၂,၅၅၀	၁,၀၀၀	၅၀၀	၆၀၀
၁၄။	ရှမ်း(တောင်)	၂၁	၅,၄၀၀	၁,၄၀၀	၅၀၀	၂၅၀	၂၈၀
၁၅။	ရှမ်း(ရှေ့)	၁၁	၃,၀၀၀	၈၀၀	၃၀၀	၁၂၀	၁၅၀
၁၆။	ရှမ်း(မြောက်)	၂၃	၅,၉၀၀	၁,၅၀၀	၆၀၀	၂၅၀	၃၁၀
၁၇။	ဧရာဝတီ	၂၆	၆,၆၀၀	၁,၇၀၀	၆၅၀	၂၅၀	၃၅၀
	စုစုပေါင်း	၃၃၀	၉၀,၀၀၀	၂၅,၀၀၀	၈,၅၀၀	၃၇၅၀	၅,၀၀၀

အလုံအလောက် ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေရန် ဘဏ္ဍာငွေ လိုအပ်ချက်ရှိ

ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးအတွက် (၂၀၂၁)ခုနှစ်အတွင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများ

- ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီး အန္တရာယ်နှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံကျန်းမာရေးပညာရှင်များ၏ **Mobile Tablets** များတွင် ထည့်သွင်းမည့် **Health Education Application** ထုတ်လုပ်ခြင်း
- အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် ထားရှိရန် ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီးအန္တရာယ် **အသိပညာပေး ပို့စတာများ** ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း
- WHO မှ ပြုစုထားသည့် **Smoke Free School Toolkit** ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆို၍ ကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်များတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း
- ဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်သည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဆေးလိပ်မသောက်ရ နေရာများကို **အမိန့်ကြော်ငြာစာ** ထုတ်ပြန်၍ သတ်မှတ်ခြင်း
- တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် **ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့များ** ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း

ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးအတွက် (၂၀၂၁)ခုနှစ်အတွင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းများ

- ကျန်းမာရေးအသိပညာပေး **စာအုပ်၊ လက်ကမ်းစာစောင်၊ ပိုစတာ၊ ဗီနိုင်း၊ စတစ်ကာ** များအတွက် ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေ၍ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေခြင်း
- တိုင်း၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်များတွင် **ဆေးလိပ်ငွေ့ကင်းစင်ရေးလုပ်ငန်းများ** ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေ၍ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း
- ဆေးလိပ်၊ ကွမ်းဖြတ်လိုသူများအတွက် NTP နှင့်ပူးပေါင်း၍ တီဘီဆေးခန်းများတွင် **ဆေးလိပ်၊ ဆေးရွက်ကြီးဖြတ်ရန် နှစ်သိမ့်ပညာပေးဆွေးနွေးမှု** စတင်နိုင်ရန် ညှိနှိုင်းခြင်း၊ လမ်းညွှန်စာအုပ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သင်တန်းပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ကုသရေးပိုင်းမှ ရင်ခေါင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပညာရှင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ **နီကိုတင်းစွဲလမ်းမှု** အား ထိရောက်စွာ ကုသပေးနိုင်မည့် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

လမ်းညွှန်မှုနာခံအပ်ပါသည်။